

patriot

2/2026

vychází 8. února 2026

ÚVODEM... se dnes můžeme zamyslet nad vrcholící plesovou sezónou. Že v Temelíně letos žádný ples nebyl? Pomineme-li aktuální objektivní důvod, jakým je bezesporu úplné přebudování WC v hospodě, jaké byly ty poslední zábavy a plesy? Jaká byla jejich návštěvnost? Nic slavného. Nebýt štědrých obecních dotací pro spolky a sdružení (především z programu Oranžový rok), která z akcí by se bez této podpory vůbec uskutečnila? A byla by ještě náležitě ohodnocena návštěvníky tak, aby se mohla uskutečnit znovu? A tak plesy a zábavy obecně ubývají úměrně tomu, jak klesá jejich návštěvnost. A že jste čekali nějakou historickou paralelu? Tady ji máte. Pamětní kniha obce Temelín, 1934: „...zábavy jsou špatně navštěvovány, některé obyčejné muziky jsou pasivní. I hasičský ples, který vynášel 1200-1500 Kč letos s bídou vykázal 1000 Kč. V důsledku těchto poměrů rozhodl hasičský sbor, že již nebude pořádati zábav vyjma tradičního plesu a výletu v létě.“ A to se kdysi ještě z části výtěžků z těchto zábav a plesů financovala např. koupě nové hasičské stříkačky, v roce 1920 pomník padlým ve světové válce, atd. Inu, jiná doba, podobné starosti. Tohle ale nevyřešíme, a tak se raději podíváme na temelínskou chalupu s čp. 42.

Číslo popisné 42 „U TOMÁŠKŮ“

Historie této chalupy spadá do roku 1792. Tehdy dostal Tomáš Dvořák, bývalý myslivec na Rozovech, povolení ke stavbě chalupy na panském pozemku. Tomáš Dvořák byl dvakrát ženatý. V roce 1754 s Barborou Weradlovou z Neznašova, podruhé se oženil v roce 1772 s Marií Annou, vdovou po Vojtěchu Mladém, myslivci z Laz. Tomáš Dvořák neměl svého dědice, a tak předal chalupu svému nevlastnímu synu Václavu Mladému.

Václav Mladý byl domkář z opařanského statku. V roce 1806, ve svých 46 letech se oženil s Veronikou, dcerou po zemřelém mlynáři Duškovi.

Pak se zde objevuje Václav Mladý, narozený kolem roku 1795. Ten se v roce 1815, ve svých dvaceti letech, oženil s Marií, dcerou Jana Petříka z temelínského čp. 17. Narodili se jim dva synové, Matěj a Josef. Zápis z roku 1837 hovoří o tom, že chalupa potřebuje nutně opravu, a že ji manželé předali synu Matějovi za 160 zlatých. Mladší

Čp. 42 v roce 1950

Josef dostal 80 zlatých podílu. Matěj Mladý si chalupy neužil. V lednu 1837 se oženil s Marií Bartuškovou ze Všemyslic, ale necelé dva měsíce poté, ve svých 22 letech, zemřel na prant. K vdově po Matějovi se přiženil v roce 1838 František Srbený.

František Srbený, syn Bartoloměje Srbeného, sedláka z temelínského čp. 2, měl s Marií, ovdovělou Mladou, sedm dětí. Pouze tři se ale dožily dospělosti. František zemřel v roce 1872, jako příčina úmrtí je uvedena rozedma (nádma) plic. V roce 1880 je v této chalupě zapsaný výměnek pro vdovu Marii.

Na čp. 42 se přiznal František Holub (1848-1891). V roce 1873 si vzal za manželku Annu, dceru Františka Srbeného. Měli spolu šest dětí. V roce 1878 byla chalupa přestavěna.

Chalupu zdědil nejstarší syn František Holub (1874-1959). Domkář, zedník a hudebník se v roce 1906 oženil s Marií, dcerou Jana Dvořáka z čp. 30 v Temelíně. Také z tohoto svazku se narodilo šest dětí. Ve stejném roce chalupu zachvátil požár. Jako zedník se František Holub dostal až do Budapešti, kde pracoval jako polír. V roce 1937 prodal část pozemků za účelem výstavby nové silnice k Vseteči, v roce 1952 mu byly další pozemky zabrány kvůli výstavbě továrny na asfaltové směsi. (pozdější Chema) František Holub byl 60 let členem místního hasičského sboru, zemřel 6. června 1959.

Domek s čp. 42 zdědil opět nejstarší syn, Václav (*1914).

Václav Holub se oženil s Marií Šafaříkovou z Maletic a narodil se jim syn Václav. Václav Holub (*1914) byl za druhé světové války pracovníčně nasazený v Heydebrecku v továrně na benzín a gumu, kde pracoval jako zedník a opravoval škody po náletech. „Továrna byla asi hodinu cesty od města poblíž trati a pracovaly tam spousty zajatců všech národností. Po každém náletu, kterých bylo 19, zůstalo něco nepoškozené a pracovalo to dále. My jsme opravovali nejprve to, co bylo poškozeno nejméně. Do soboty 20. ledna 1945 jsme nevěděli o frontě nic, jen dvě letadla přiletěla a zase odletěla.

V neděli v poledne bylo slyšet velmi vzdálené dunění. Z neděle na pondělí bylo slyšet již silnější dunění děl a obloha v noci byla ve směru na Hlívici celá v plamenech. V pondělí jsme přišli do továrny, ale mistři tam již nebyli. Zůstali jsme v továrně do půl desáté a sháněli nějaké průkazy, abychom mohli domů. Poslali nás na velitelství staveb (Bauabteilung), ale tam již nikdo nebyl. Došli jsme si pro oběd a utíkali jsme, neboť vojáci začali zaminovávat továrnu a Rusové již k poledni byli v lese za továrnou a zuřil tam pancéřový boj. Po jedenácté jsme již utíkali podél železniční trati až do Buchenau, asi 30 kilometrů od Heydebrecku. Létały přes nás jednotlivé granáty a letadla. Utíkalo nás deset Čechů společně.

Měli jsme na sobě navlečené prádlo i šaty a kufříky. V Buchenau byl vojenský vlak, který nás svezl na Opavu a až do Ratiboře, tam jsme přestoupili na vlak do Bohumína. Na nádražích již nebyl žádný personál, a tak jsme jeli bez lístků. Všude čekala v té zimě na nádražích spousta uprchlíků, hlavně žen a dětí. Z Bohumína jsme již jeli podle jízdního řádu přes Ostravu a Hranice na Moravě. V Hranicích jedna mladá žena rozbalila své dětátko a ono bylo zmrzlé. Přišel jsem ve středu 24. ledna večer pěšky z Bechyně. Již ve čtvrtek byli u mne četníci a vyzývali mne, abych se hlásil u pracovního úřadu. Hlásil jsem se až 30. ledna v Českých Budějovicích, tam mi dali potvrzení na potravinové lístky a předali mne pobožce v Týně nad Vltavou.“

Zastavěná plocha v roce 1837 měřila 80 sáhů obytné, v roce 1903 to bylo 6 arů 4 m², v roce 1935 pak 6 arů 42 m². Výměra pozemků v roce 1916 činila 1 hektar, 83 arů a 27 m², v roce 1923 pak 1 hektar, 65 arů a 97 m².

(zdroj: Pamětní kniha školy Velký Temelín 1883-1940, Jan Petřík, Rodový katastr obce Temelína / kroniky, matriky a pozemkové knihy SOA Třeboň / Pamětní knihy obce Temelín / Jan Bartuška, Temelín v proměnách času / archiv obce Temelín)

ZÁVĚREM... Děkuji za vaši přízeň. Budete-li mít náladu a potřebnou dávku odvahy, můžete sledovat stránky Patriot na sociální síti FB, abyste o nic zásadního nepřišli. Uvítám jakékoliv historické materiály vztahující se k Temelínu a okolí. Ve formě originální, či jakékoli jiné, včetně té elektronické.

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bych si tady mohl psát, co chci a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory mému nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenesu autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bych se nějak úporně bránil drobným příspěvkům a darům ©. V každém případě za přízeň děkuje Ondřej Klempíř. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.

